

Jacek Kabaciński

Wybranowo, st. 1, gm. Janowiec Wlkp., woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 31, 10

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dr. Jana Michała Burdukiewicza (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego) i Charleisa Franka Hermana (Laboratorium voor Prehistorie, Katholieke Universiteit Leuven). Finansowane przez Katedrę Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego i Laboratorium voor Prehistorie, Katholieke Universiteit Leuven (Begia) oraz Wydział Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Lesznie. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię około 0,24 ara.

Badania interdyscyplinarne prowadzono przy udziale paleoekologów i paleobotaników z Uniwersytetu Wrocławskiego i Katolickiego Uniwersytetu w Leuven.

Kontynuowano badania z lat 1995 i 1996. W tym sezonie zakończono badania jednego skupienia hamburskiego. Odkryto również nową kolejną krzemienicę, z której pozyskano blisko 500 wyrobów krzemiennych.

W badaniach zastosowano teodolit laserowy (Total Station) do dokładnych pomiarów lokalizacji trójwymiarowej znalezisk oraz szybkich pomiarów hipsometrycznych.

W chwili obecnej znane są trzy skupiska kultury hamburskiej, dwa ze stanowiska Siedlnica 17 i jedno ze stanowiska Siedlnica 17a. Unikatowy charakter doliny Kopanicy w rejonie Siedlnicy wyraża się w niezwyklej koncentracji osadnictwa schyłkowopaleolitycznego na tak małym obszarze.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Badania będą kontynuowane.

Szadek, st. 3, gm. Blizanów, woj. kaliskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Tanowo, st. 3, gm. Police, woj. szczecińskie - patrz: neolit

WYBRANOWO, st. 1, gm. Janowiec Wlkp., woj. bydgoskie

- obozowisko kultury hamburskiej (paleolit schyłkowy)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w listopadzie przez dr. Jacka Kabacińskiego (Instytut Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Poznaniu).

Celem badań było rozpoznanie stratygrafii centralnej części wydmy wybranowskiej, na północnym krańcu której zarejestrowano dowody osadnictwa kultury hamburskiej (stanowisko nr 33 w Mirkowicach). Wytypowano dwie lokalizacje, które w sposób optymalny spełniały wymóg zazębienia się osadów eolitycznych z biogenicznymi, przylegającymi od północnego wschodu do wydmy. W pierwszej kolejności wykonano serię odwiertów w miejscu oznaczonym jako stanowisko „A”. W odwiertach zarejestrowano sekwencję osadów złożoną z gleby murszowej, torfu, gytii wapiennej (bliżej wydmy) oraz podścielających te utwory piasków eolitycznych. Z powodu braku specjalistycznego sprzętu do wierceń, nie udało się przebić przez warstwę piasków w celu stwierdzenia ewentualnej obecności utworów biogenicznych poniżej dolnej serii eolitycznej. W miejscu oznaczonym jako stanowisko „B” wyeksplorowano 2 wykopy o długości 3 i 5 m, usytuowane w jednej linii, oraz wykonano serię odwiertów, by uzyskać w miarę pełny przekrój przez dystalną część wydmy oraz przez strefę brzegową, gdzie zazębiały się piaski eoliczne z utworami organogenicznymi. W efekcie uzyskano przekrój o długości ponad 30 metrów. W południowej części wykopu, na profilu, zarejestrowano dwa poziomy kopalne, z których wyższy (warstwy 9, 8 i 7d) zachowany był całkowicie. Starszy horyzont kopalny, słabo czytelny, był zachowany szczątkowo (7b-7c) w postaci erozyjnie ściętego w części stropowej iluwium. Poniżej zarejestrowano dwie serie eoliczne (4a i 4b), spoczywające na cienkiej, grubości 1-2 cm, warstwie organicznej — warstwa 2 (detrytus?).

Poniżej zarejestrowano ponownie piaski eoliczne, w części stropowej warstwowane mułkiem wapiennym (warstwa 1). Porównując powyższą sekwencję ze stratygrafią wykopów torfowych na stanowisku w Mirkowicach stwierdzić można, iż w przekroju na stanowisku B uchwycono pełną sekwencję osadów późnoglacialnych, włączając w to niezwykle cenną, unikatową w skali całego Niżu Polskiego, warstwę detrytusu związaną z Böllingiem, która w przypadku stanowiska w Mirkowicach stanowi podstawowe źródło poznania środowiska naturalnego, w jakim bytowały na tym terenie najstarsze społeczności ludzkie.

Badania powinny być kontynuowane.